

Leisi Vallavalitsus
Kooli 12
94202 Leisi alevik
vald@leisivald.ee

Teie 8.11.16 nr 4-8/515-1

Meie 12.12.16 nr 15-2/16-00038/372

**Nõuded Leisi alevikus Mustjala ja Orissaare
suunaliste jalgratta- ja jalgteede
projekteerimiseks**

Olete taotlenud Maanteeametilt nõudeid jalgratta- ja jalgteede (edaspidi JJT) ehituse põhiprojekti (edaspidi projekt) koostamiseks Saare maakonnas Leisi vallas riigitee nr 21129 Orissaare – Leisi – Mustjala lõikudel km 29,83 – 30,59 ja 30,95 – 31,52 kaitsevööndiga kattuv alal ning osaliselt riigitee alusel maal. Teelõik on osaliselt valgustatud, projektiga kavatsetakse valgustatud ala laiendada. Projekt on jätkuks 2015. a. Maanteeameti tellimisel valminud JJT projektile aleviku keskosas.

Juhime tähelepanu, et vastavalt [ehitusseadustiku](#) (edaspidi EhS) § 99 lg 2 annab tee, välja arvatud riigitee, projekteerimistingimusi koos liikluskorralduse nõuetega kohaliku omavalitsuse üksus. Arvestades avaliku huviga, soovime JJT projekteerimistingimuste andmine korraldada avatud menetlusena.

Tutvunud JJT paigutusega riigitee suhtes ja võttes aluseks EhS ning majandus- ja taristuministri 5.08.2015 määruse nr 106 „Tee projekteerimise normid“ lisa „[Maanteeprojekteerimismäärused](#)“ (edaspidi Määrused), esitab Maanteeamet **nõuded Leisi alevikus Mustjala ja Orissaare suunaliste jalgratta- ja jalgteede projekti koostamiseks:**

1. JJT ehitamiseks koostada tee ehitusprojekt (edaspidi Projekt) põhiprojekti staadiumis vastavalt majandus- ja taristuministri 02.07.2015 [määrusele nr 82](#) „Tee ehitusprojektile esitatavad nõuded“.
2. Projekti koostaval ettevõtjal ja/või isikul peab olema EhS kohane tee ehitusprojekti koostamise ja valgustuse projekteerimise pädevus.
3. Projekti koostamisel juhendada kehtivatest seadustest, normdokumentidest, standarditest ja Maanteeameti [juhenditest](#) (www.mnt.ee). Tiheasustusalal võib juhendada Eesti Standardist EVS 843:2016 „Linnatänavad“.
4. JJT ja selle koosseisu kuuluvad rajatised projekteerida üldjuhul väljaspool riigiteealust maad. Arvestada, et riigitee aluse maa võõrandamine või kasutusse andmine JJT ehituse eesmärgil on riigivara valitseja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (edaspidi MKM) pädevuses vastavalt [riigivara kasutamise seadusele](#) (edaspidi RVS). MKM nõusoleku saamiseks esitada Maanteeameti teemaa osakonnale [riigivara kasutamiseks andmise taotlus](#) (www.mnt.ee – ametist – blanketid – riigimaa kasutusõiguse taotlemine) riigitee aluse maa kasutamiseks/võõrandamiseks koos kasutusala plaani(de)ga peale projekti tehnilise lahenduse Maanteeameti poolset kooskõlastamist. Riigitee aluse maa (riigivara) kasutamine toimub vastavalt RVS ja ehitusõiguse saamine vastavalt EhS.

5. Teostada projekti koostamiseks vajalikud geodeetilised uuringud vastavalt majandus- ja taristuministri 14.04.2016. a. [määrusele nr 34](#) „Topo-geodeetilisele uuringule ja teostusmöödistusele esitatavad nõuded“. Lisaks määruses toodule arvestada alljärgnevaga:
 - 5.1. Riigitee möödistada vastavalt Maanteeameti peadirektori 13.05.2008. a. käskkirjaga nr 102 kinnitatud nõuetele „Täiendavad nõuded topo-geodeetilistele uurimistöödele teede projekteerimisel“.
 - 5.2. Projektiga hõlmatud alal möödistada riigitee ja sellega külgnev ala min 20 m laiuses. Möödistada ala piki riigiteed ja ristuvad teed, kraavid, vooluveekogud vähemalt 50 m projekteeritava trassi asukohast mõlemas suunas.
 - 5.3. Möödistusala ja uuringud peavad olema piisavad projekti koostamiseks ja kontrollimiseks.
 - 5.4. Alusplaaniil tuua välja kavandatava valgustrassi läheduses olevate puude võra ulatus.
 - 5.5. Möödistada olemasolevad riigitee truubid ning hinnata truupide seisukord (vaatlus, pildistamine). Hinnang koos vajaliku pildimaterjaliga lisada seletuskirja.
 - 5.6. Projekti kooskõlastamiseks esitamise hetkel peab olema geodeetilise möödistuse sh kooskõlastuste vanus kuni üks aasta.
6. Juhul kui JJT või selle osa projekteeritakse riigitee muldele, tuleb teostada geoloogilised uuringud riigitee muldkeha kohta vastavalt Majandus- ja taristuministri 24.04.2015 [määrusele nr 32](#) „Ehitusgeoloogilisele uuringule esitatavad nõuded“. Puurimine teostada südamikpuurimisega, puuri läbimõõt vähemalt 112 mm. Kõik vajalikud puuraugud riigitee muldes puurida vähemalt 50 m (võid valida ka 25-100 m) tagant läbi kõigi tee konstruktsioonide ning vähemalt 0,5 m mulde alustesse pinnastesse (looduslikku mulla kihti ja turvast arvestamata so kokku muld + 0,5 m). Uuringute tulemusena saadud pinnaste iseloomustused nimetuste, plastsus- ja filtratsiooninäitajate ja niiskuspierkondadega kanda seletuskirja ja JJT pikiprofiilile.
7. Selgitada välja ning arvestada kehtivate planeeringute ning varemkoostatud ja koostamisel olevate tee- ja valgustusprojektidega.
8. Projekti seletuskirjas ja joonistel käsitleda riigitee kaitsevöönd vastavalt EhS § 71 lg 2 ning [riikliku teeregistri](#) kohased teede numbrid ja nimetused. Projekti seletuskirjas kirjeldada projekteeritud rajatiste paigutus riigitee suhtes (tee nr, nimetus, asukoha km).
9. Projektis käsitleda JJT seotud riigitee liikluskorraldus, liiklussagedus ning teised vajalikud näitajad, mis on avalikult kättesaadavad [riiklikus teeregistris](#).
10. JJT ühendada olemasolevate teede, bussipeatuste ning tõmbekeskustega.
11. JJT eraldada riigiteest eraldusribaga, mis on vajalik teehoiutööde teostamiseks sh lume kogumiseks, sademevete ärajuhtimiseks ning liiklusest tuleneva ohu vähendamiseks. Normide tabeli 7.5 alusel on projekteeritava JJT ja riigitee vahelise eraldusriba minimaalne laius lähtetaseme rahuldava ja projektkiiruse 60 km/h puhul 5 m. Üksnes põhjendatult (näiteks olev hoonestus) ja Maanteeametiga eelnevalt kooskõlastatult (EhS § 99 lg 3 alusel) võib kasutada lühikestel lõikudel madalamat projekteerimise taset või äärekivi/piirdega lahendit.
12. Tulenevalt riigitee nr 21129 külgneva lõigu 2015. a ööpäevasest liiklussagedusest 346 autot/ööp ning arvestades 20 aasta perspektiivse liikluse kasvuga, tuleb JJT kauguse ja eraldusriba laiuse määramisel arvestada riigiteel sõidutee laiusega 7 m.
13. JJT projekteerida võimalikult pikas ulatuses ühele poole riigiteed ja vältida põhjendamatuid ristumisi riigiteega. JJT ristumisel riigiteega projekteerida liikluse rahustamise meetmed (tõstetud pinnad, liiklussaared, põikekoht, tee kitsend vms).
14. Riigiteega ristumisel tagada Normide põhimõtetele vastav nähtavuskolmnurk (p 5.2.7.2 ja tabel 7.10) ja riigitee külgnähtavus (tabel 2.14). Projekteerida nähtavust piiravate takistuste (metsa, võsa, heki, aia vms likvideerimine (EhS § 72 lg 2)).
15. Projekteerida JJT katend, vajadusel riigitee katend laiendustel ja riigitee katete taastamine (koos materjalidele esitatavate minimaalsete nõuetega).
16. Projekti koosseisus koostada JJT pikiprofiil määruse nr 82 § 26 nõutud mahus.
17. Üksnes põhjendatult ja Maanteeametiga eelnevalt kooskõlastatult (EhS § 99 lg 3 alusel)

- võib projektis näha ette uusi Normide p 5.2.1. põhimõtetele vastavaid ristmikke või mahasõite. Nende rajamise ja ümberehitamise lahendused tuleb projektis välja tuua koos põhjendustega.
18. Koostada JTT tüüpristlõiked iseloomulikest kohtadest koos külgneva maanteega (kinnistu piirid, katted, muldkeha, veeviimariid, valgustus, tehnovõrgud jms). Joonistel määrata projekteeritud tee-elementide kaugused olemasoleva ja perspektiivse sõidutee välimisest servast.
 19. Koostada JTT ja vajadusel riigitee liikluskorraldus vastavalt projekteeritud lahendusele. Riigitee alusele maale kavandatud liikluskorraldus projekteerida vastavalt standardile EVS 613. Liikluskorraldus peavad olema paigaldatud tsingitud postidel (Tuulerõhk – WL4 (EVS-EN 12899-1 tabel 8, lumekoormus sahkamisest - DSL1-DSL3)). Projektis näidata olemasolevad, likvideeritavad ja projekteeritud liikluskorraldusvahendid.
 20. Projekteerida sademeveete ärajuhtimise lahendus ja esitada vertikaalplaneerimise joonis. Lahendus peab tagama vete piki- ja põiksuunaline äravoolu projekteeritava ja olevate teede katetelt, muldkehast ja veeviimariidest. Joonistel näidata olemasolevad ja projekteeritud veeviimariid. Selgitada välja ja arvestada tööde maa-alal võimalike kevadiste ja sügiseste suurvetega.
 21. Seletuskirjas märkida, et enne ehituse algust tuleb koostada riigitee ehitusaegse liikluskorralduse projekt ja kooskõlastada Maanteeametiga.
 22. Lahendada projekti maastikukujunduse osa, milles määrata puhkekoha, pingi, aia, heki vms asukohad ja rajamise nõuded.
 23. JTT valgustamisel tuleb vältida sõiduteel liiklejate pimestamist vm häirivat ja eksitavat mõju. Juhul kui JTT valgustamisel sattub sõiduteele liiklejat häirivat ja eksitavat valgust, tuleb lahendada JTT ja sõidutee valgustamine tee/tänavavalgustusega või kombineeritult.
 24. Seletuskirjas esitada valgustusklassi valiku arvutuskäik vastavalt standardile CEN/TR 13201-1:2014 Teevalgustus. Osa 1: Valgustusklasside valik. Valida konkreetse asukohta sobivad valgustid ja mastide optimaalne paigutus kasutades valgusarvutusprogrammi.
 25. Mastid projekteerida liiklejate ohutuse tagamiseks väljapoole teedel nõutud vaba ruumi. Juhenduda vaba ruumi laiuse määramisel [Normide](#) tabelist 2.17 ja EVS 843 joonistest 5.2-5.5 ja ptk 10.6 Tänavavalgustus p 6. Juhul kui kitsastes tingimustes ei ole võimalik tagada teega külgnevat vaba ruumi, tuleb kavandada täiendavad liiklusohutuse meetmed (liikluskorraldus, piirded, ohutuse standardile EVS EN 12767 klassile HE vastavad mastid).
 26. Konfliktalade (ristmikud, ülekäigurajad, bussipeatus vms) valgustamisel peab arvestama projekti koostamisel kõigi liikluses osalejate ohutuse tagamise ja võimalusel liiklusohutuse parandamisega tuginedes Normide p 8.3 ja tänavatel EVS 843 ptk 10.6 Tänavavalgustus.
 27. Teeületuskoha (-raja) spetsiaalse optikaga valgustuse projekteerimisel näha ette riigitee ja külgneva ala valgustamine teevalgustusega, et sõiduki juht märkaks õigeaegselt ületuskohale lähenevat kergliiklejat (EVS 843 ptk 10.6 Tänavavalgustus).
 28. Projektis esitada valgustusarvutus koos valgustite valgustehniliste parameetritega ning nende valgustustehniliste arvutuste tulemustega, mis peavad olema vastavuses kehtiva standardiga. Valgustusarvutused esitada vähemalt alljärgnevas mahus:
 - 28.1. hinnanguvälja isoliinide ja halliskaala mudelid, kus tingimused oleksid täidetud vastavalt etteantud valgustusklassile ning näidatud oleks riigitee, eraldusriba, JTT jt valgustatud alad (vajadusel näidata eraldi);
 - 28.2. planeerimisandmetesse lisada valgustusklass, valgusti võimsus, valgustist väljuv valgusvoog (lm), valgustipunkti kõrgus, mastide vahekaugus, konsooli kalle, konsooli pikkus.
 29. Valgustusprojekti asendi plaani joonisele märkida: valgustusklass; valgusti number, võimsus, masti kõrgus, konsooli pikkus; mastide vahekaugused (m) ja kaugus sõidutee jt teede servast; toitekaablite iseloomulikud näitajad.
 30. Projektis käsitleda riigitee muldesse ja riigitee alusele maale valgustuse toitekaablite paigaldamine (asukoht, sügavus, töökirjeldus, tehnovõrgu paigaldamise tüüpristlõiked iseloomulikest kohtadest koos riigiteega, sh katete taastamise lahendus).

31. Vajadusel koostada tehnovõrkude ümberehituste või kaitsmise projektid. Tehnovõrkude projekteerimisel lähtuda valdaja esitatud tehnilistest tingimustest ja Normide ptk 8 Tehnovõrgud nõutust ning Maanteeameti juhendist „Nõuded tehnovõrkude teemaale paigaldamise kavandamisel“.
32. Kõik tehnovõrkude ristumised riigiteega projekteerida kinnisel meetodil ja kaitsehülssi paigaldatavatena.
33. Projektis näha ette ehitustöödega vältimatult rikutava maa-ala (sh riigitee jt teede katendid, teepeenrad, muldkeha, veeviimarid vm) taastamine või korrastamine.
34. Vajadusel näha ette tööde maa-alal puude ja võsa likvideerimine ning okste kärpimine (sh vajalike kooskõlastuste taotlemine).
35. JTT projekteerimine era- või riigi omandis olevatele maaüksustele kooskõlastada maaomanikega krundijaotuskava/kasutusplaani alusel.
36. Projekt tervikuna kooskõlastada projektiga seotud tehnovõrgu valdajate, maaomanike ja ametkondadega.
37. Koostada kululoend vastavalt „Teetööde tehnilised kirjeldused“ kehtivale kirjeldusele.

Palume arvestada, et kohaliku omavalitsuse (KOV) tellimisel ehitatud JTT ja valgustus jääb KOV omandiks ja hooldamisele sõltumata asukohast ja ehitise aluse maa omandivormist. Kavandatava JTT ja valgustuse projekteerimise, maade omandamise, ehitamise ja omanikujärelevalve teostamise kulud kannab KOV.

Maanteeamet ei teosta põhiprojektide ekspertiisi ja ei vastuta projekti võimalike puuduste eest. Seetõttu soovitame huvitatud isikul tellida tee ehituse põhiprojekti ekspertiis vastavalt majandus- ja taristuministri 08.06.2015 [määrusele nr 62](#) „Nõuded ehitusprojekti ekspertiisile“. Tee ehitusprojekti ekspertiis on kohustuslik sildade ja tunnelite ehitamisel ja rekonstrueerimisel määruse nr 62 § 3 lg 4 alusel. Juhul kui kavandatakse JTT rajamist riigitee alusele maale võib Maanteeamet tee omanikuna nõuda JTT projektile ekspertiisi tellimist. Ekspertiis tellida Maanteeameti poolt heakskiidetud projektlahendusele enne projekti kooskõlastamist/projektile nõusoleku andmist.

Projekt (tekstiline osa - pdf, digitaalsed joonised - nii pdf kui ka dwg või dgn, kooskõlastused – pdf või ddoc) esitada Maanteeametile EhS § 70 lg 3 alusel nõusoleku saamiseks ja/või EhS § 99 lg 3 alusel kooskõlastamiseks e-posti aadressil maantee@mnt.ee.

Maanteeamet on valmis võimalusel osalema projektkoosolekul tehniliste lahenduste arutelul.

Käesolevad nõuded on projekti lahutamatu osa, mis kehtivad 2 aastat allkirjastamise kuupäevast.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Marten Leiten
planeeringute menetlemise talituse juhataja

Lisa: Kavandatavate jalgratta- ja jalgteede asukohaskeemid

Tiit Harjak

462 2760
Tiit.Harjak@mnt.ee